

ITÄ- JA KESKI-SUOMEN ALUEEN OT-TYÖSKENTELY

Marja Heikkilä

Tilannekatsaus 10.12.2019

OT-työryhmä

21.11.2019 kokous Jyväskylän yliopistolla

- Läsnä 22 henkeä (puolet etäyhteydellä)
- Työryhmän puheenjohtajaksi valittiin Ilona Luoma (KYS), vpj. Marja Heikkilä (Koske)
- Käytiin tilannekatsaukset ja vilkas keskustelu:
  - Alueen eri maakuntien ja KYS:n tilanne
  - Valtakunnallinen tilanne (Marjo Malja)
  - Barnahus –tilanne (Taina Laajasalo)
  - VIP –tilanne
- Sovittiin, että aloitetaan uudelleen alueellinen työskentely. Sitä varten perustettiin työrykkäsryhmä, joka valmistelelee työskentelyä (1. kok. 14.1.2020)

KESKI-SUOMI

JYU: Monialainen psykososiaalinen tuki ja kuntoutus; Tutkimus- ja kehittämiskokonaisuudeksi muodostuu eri tieteenaloista (psykologia, kasvatustiede, sosiaalityö, erityispedagogiikka, liikuntatiede, aivotutkimus, jne.) lapsen ja perheen kokonaisvaltainen tuki, terapiat, yhteistoiminta koulutoimen kanssa ja pedagogiset mallit. Tässä syntyy luonteva yhteistyö VIP-verkoston kanssa.

Työryhmän työskentelyn lähtökohtia

- Työskennellyt huhtikuusta 2019 lähtien
- Lähtökohtana ollut palvelu- ja hoitopolkujen lapsilähtöinen tarkastelu.
”Vaativimmallekin tasolle etenevät lasten hoitopolut lähtevät ensin lähipiiristä ja omalta alueelta.”
- Herääminen siihen, että laitossijoitusten määrä on kasvanut sekä lastensuojelussa että vammaisten lasten palveluissa
- Keski-Suomessa on pitkä perheeseen sekä lapsen kehitykseen ja sen riskitekijöihin keskittynyt tutkimusperinne
- Valmis yhteistyörakenne tutkimuksen ja käytännön toimijoiden välillä

Työryhmän tavoitteet

- Palvelu- ja hoitopolkujen vaikuttavuuden kannalta kriittisten aukkojen, pullonkaulojen ja yhteensovittamisen kohtien analysointi
- Tutkimusperustainen käytännön toimintamallien kehittäminen ja tehostaminen, uusien evidence-based menetelmien implementointi ja vakiinnuttaminen käytäntöön
- Tiedolla johtamisen ja toimimisen toimintakulttuurin kehittäminen, johon sisältyy jatkuva seuranta menetelmien vaikuttavuudesta (mitattavalla tavalla) kolmella tasolla:
  - o Lapsen ja perheen näkökulmasta
  - o Työntekijän näkökulmasta
  - o Yhteiskunnan talouden näkökulmasta
- Koulutuksen kehittäminen/uudistaminen (perus + täydennyskoulutus) vahvan, lapsilähtöisen, eri toimijoita ja palveluita aidosti yhteen sovittavan ja tiedolla toimimisen toimintakulttuurin kehittämiseksi.

Lapsilähtöinen selvitys palvelu- ja hoitopoluista OT-tason tuen piirissä olevilla keskisuomalaisilla lapsilla - tutkimussuunnitelman kuvausta

- Asiakirja-analyysina ja haastattelututkimuksena toteutettava selvitys kohdistuu haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja perheisiin
- Kohdistuu erityyppisten OT- ja VIP-tasoisten palveluiden piirissä tällä hetkellä olevien keskisuomalaisten lasten ja nuorten palvelu- ja hoitopolkuihin sekä niiden katkoksiin.
- Tiedolla toimimista sekä palvelu- ja hoitopolkujen selvitystyötä hankaloittaa se, että lasten ja nuorten saamia palveluja ja heihin kohdistuneita päätöksiä koskevat tiedot ovat hajallaan. Tiedot ovat kotikunnissa sosiaalipalveluiden, terveydenhuollon ja sivistystoimen tietojärjestelmissä ja niitä on hyvin vaikea saada.

Selvitys jakautuu kahteen osaan

1) Sijoituspäätöksiä tekevien henkilöiden (esim. johtava sosiaalityöntekijä kunnassa, johtava ylilääkäri lastenpsykiatrialla, jne.) sekä lasten kanssa toimivien asiantuntijoiden *haastattelu ja tilastoaineistoon perehtyminen*.
Teemoina esimerkiksi:

- Päätösten teossa harkittavat vaihtoehdot ja perustelut: miten polkuja ratkaistaan, miten seurataan vaikuttavuutta, millainen on tietoisuus kustannuksista, mahdolliset tiedossa olevat aukot ja ongelmakohdat
- Mikä käsitys päättäjällä/ työntekijöillä on asiakkaiden kuulemisesta ja vaikutusmahdollisuuksista
- Mistä nuoret tulleet tiettyyn OT-tason yksikköön, mihin menevät?
- Haastattelua varten rakennetaan kolme todellisuutta simuloivaa case-tapausta¹, joista päättävien henkilöiden kanssa keskustellaan. Samat tapaukset esitetään eri tahoille ja pyydetään heitä pohtimaan, millaisia palveluita kyseisille lapsille tai heidän perheilleen tarjottaisiin.

¹Vammaisen lapsen Vaalijala-case, lapsen lastensuojelu-lastenpsykiatria-case, oppimisvaikeuksista kärsivän lapsen Onerva-case

2) osa: Lasten ja perheiden kuuleminen

- Edellyttää vaativaa suunnittelu- ja tutkimuslupaprosessia
- Edellyttää haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten kuulemisemisen asiantuntijuutta
  - Meillä mahdollisuus käyttää myös Pesäpuun ja Kasper ry:n asiantuntemusta
- Tavoitteena haastatella 25 – 50 erilaiseen OT-tason palvelun piiriin päässyttä/joutunutta/ajautunutta keskisuomalaisista lasta/nuorta/perhettä

Työryhmän tilanne 15.11.2019

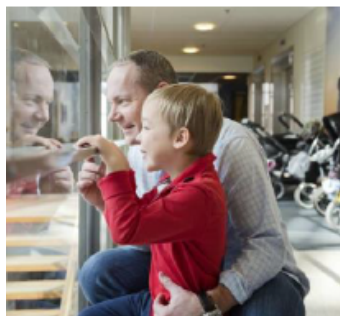
- Työryhmä kirjoittaa caseja
- Hankkii taustatietoa
- Kirjoittaa tutkimussuunnitelmaa eteenpäin
- Hankkii/etsii rahoitusta
- Odottaa tukea valtakunnalliselta OT-työltä

ETELÄ-SAVO

- **Vaativan tuen osaamisalusta**

- Etelä-Savon alueen vaativan tuen toimijoiden verkostomainen osaamisalusta
- Eri toimijat kiinnittyvät työpanoksella
  - Kumppanuussopimukset, työpanoksen määrittely, rakenteet
- Tarkoituksena tukea erityistä tasoa mahdollisimman paljon (jalkautuminen, räätälöity apu, konsultoinnit)

- Koollekutsuja johanna.will-orava@essote.fi

Johanna Will-Orava	Lastensuojelu/Essote
Jori Ahonen	Lastenpsykiatria/Essote
Tarja Wahlert	Nuorisopsykiatria/Essote
Marja Pulkkinen	Lastensuojelu/Pieksämäki
Sirkku Mehtola	Viola ry
Assi Kukkonen	VAL-koulukodit, Sairilan koulukoti
Mari Niinivirta	Vaalijalan kuntayhtymä
Tiina Pilbacka-Rönkä	Valteri-koulu Mikael
Ida Jalkanen	La Gasa Gialla
Kyllikki Klemm	Mikkeli-yhteisö

- Kokoontunut säännöllisesti vuonna 2019:
Asiakaskonsultaatio / kehittäminen

Työryhmässä
toimijoina on
lastenvalvoja,
lastensuojelu,
lastenpsykiatria,
perheohjaus,
varhaiskasvatus,
mielenterveys- ja
päihdepalvelut,
Perheasiain
neuvottelukeskus ja
Viola ry.

HAASTAVAT EROT- työryhmä

ESITE TYÖNTEKIJÖILLE

EROPERHEIDEN KANSSA TYÖSKENTELYN TUEKSI
TYÖNTEKIJÖILLÄ ON MAHDOLLISUUS KONSULTOIDA
MONIAMMATILLISTA TIIMIA ETELA-SAVON ALUEELLA

Ota yhteyttä:

Yhteydenottolomake täytetään asiakkaan kanssa ja
lähetetään salattuna sähköpostina tai kirjeitse
minna.laitinen2@essote.fi
puh. 040 129 4544
tai pia.marttala@violary.fi
puh. 044 774 2303

Myös anonyymi konsultaatio on mahdollinen!

Työryhmä kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä
tiistaina klo 14-15.30 VIOLA ry:ssä,
Savilahdenkatu 24, 50100 Mikkeli.

Liitteenä yhteydenottolomake. Lisätietoja puheenjohtaja
lastenvalvoja Minna Laitinen
ja sihteeri Pia Marttala

Haastavat erot kehittäjäryhmä

puheenjohtajana Minna Laitinen

minna.laitinen2@essote.fi

sihteerinä Pia Marttala

pia.marttala@violary.fi

Jäsen	
Tarja Lötjönen	Lastensuojelu/Essote
Leena Paasonen	Lastensuojelu/Essote
Minna Laitinen (pj 2019)	Lastenvalvojat Essote
Heli Manninen	Koulutiimi, psyk.sos.tuki
Riikka Laukkarinen	Perheasiain neuvottelukeskus
Sanna Paunonen	Perheohjaus/Essote
Pia Marttala (siht.)	Viola/Varjo-tukikeskus
Satu Tirronen	Varhaiskasvatus

Työryhmän konsultointi käynnistyi
syyskuussa

Eroauttamisen kehittämisessä ja
väkivaltatyössä lisätietoja

<http://www.violary.fi/palvelut-asiakkaille/>

Mikkelissä Viola ry:ssä
kaksi hanketyöntekijää,
painopisteenä lasten
aseman ja osallisuuden
vahvistaminen

Emmi Heikkinen ja
Heli Isotalus

Ensi- ja turvakotien liiton
hallinnoima
valtakunnallinen hanke
Projektipäällikkö Johanna Laisaari

Turun ensi- ja turvakodissa kaksi
hanketyöntekijää, painopisteenä
turvallisuuden ja
tapaamispaikkatoiminnan
kehittäminen

Ulla Mikkola ja Hanna Sykkö

VAATIVAN HUOLTO- JA TAPAAMISRIIDAN
KESKELLÄ ELÄVÄ LAPSI TARVITSEE TUKEA JA
APUA

Turvassa-hankkeessa

Löydetään tapoja
lasten tukemiseen ja
lapsen aseman ja
osallisuuden
vahvistamiseen
konfliktoituneessa
erotilanteessa

Kehitetään
moniammatillisia
työkäytänteitä, joiden
avulla saadaan lapsen
ääni kuuluville kun
vanhempien ero on
kärjistynyt konfliktiksi

Kehitetään turvallisia
ja lapsen edun
mukaisia tapaamis-
käytäntöjä

Luodaan lapsen ja
vanhemman
turvallisuuden
varmistamiseen
moniammatillinen
väline vakavien riskien
arviointiin

Luodaan laaja
yhteistyöverkosto

Kehitetään
muutokseen tähtäävä
vanhemmuusmalli

POHJOIS-KARJALA

Lastensuojelu P-Karjala

- Asiakasmäärät:

	2015	2016	2017	2018
-sijoitetut vuoden aikana	614	566	579	565
-vuoden lopussa	374	349	386	374
-ls-ilmoitusten määrä	2458	2158	3247	3248
-lapset, joista ilmoituksia	1545	1428	1932	2137
-avohuollon asiakkaina olleet	1445	1205	1035	1108
- lastensuojelun ostopalvelujen kustannukset
  - v. 2017: 20,1 milj. euroa
  - v. 2018: 20,9 milj. euroa
- 1-8 /2019 on ollut yhteensä **495 lasta sijoitettuna**, mikä on vastaava määrä kuin ajalla 1-8/2018.
- 1-8/2019 **kustannukset** olivat 7,3 milj. €, kun vastaavalla ajalla v. 2018 kustannukset olivat 6,3 milj. €.

Vuosi 2019-2020 Lapsiperhepalvelut

- Vuoden 2019 painopisteinä ovat ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen:
  - Oikea-aikainen lasten, nuorten ja perheiden palvelutarpeisiin vastaaminen siirtää työn painotusta erityispalveluista ns. normaalipalveluihin.
- Perhekeskustoimintojen juurruttaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja työmuotojen vaikuttavuus
- ***Lasten määrä vähenee P-Karjalassa >>> lastensuojelun asiakasmäärät eivät näytä vähentyvän & tilanteiden vaikeutuminen***
- Lastensuojelulain mukaisiin käsittelyaikoihin pääseminen suurin haaste
- Varhaisen tuen vahvistaminen ja erilaiset työmuodot
- Lastensuojelun systemisen mallin käyttöönotto lastensuojelussa
- Koulukuraattorit ja koulupsykologit nyt Siun sotessa >>> jatkossa?